

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 Febr. 1873, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående tillstånd för vederbörande låntagare att få bibehålla och i stadgad ordning återgilda beviljad statslån för uttappning af sjön Wesan i Blekinge län.

(R. A.)

Vid 1862—1863 års riksdag beviljade Rikets Ständer, på framställning af enskild motionär, för uttappning af sjön Wesan i Listers härad af Blekinge län ett lån af femtio tusen riksdaler att från Riksgälds-kontoret utgå, under vilkor, bland annat, att efter tre års förlopp efter slutet af det år, hvarunder lånedmedlen utbetomits, borde årligen erläggas åtta procent å hela den lyftade lånesumman, hvaraf ränta efter fem för hundra skulle godtgöras å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgöra afbetalning derå. Sedan en af Landtbruksingeniören Åkerman för arbetets utförande upprättad plan derefter blifvit i nåder gillad samt kontrakt om arbetets utförande och fullbordande före den 1 Oktober 1867 blifvit mellan arbetsdirektionen samt Styrelsen öfver allmänna väg- och vattenbyggnader i vanlig ordning afslutadt och lånesumman den 22 Juli 1864 utbetalts, fortgick arbetet under åren 1864 och 1865, i enlighet med den fastställda planen; men vid 1866 års vårflod blefvo de för arbetets utförande uppförda kanalvallar sönderskurna och bortförda, hvarigenom dels förorsakades stor skada å nedanför liggande odlad mark, dels ock den afleda Norje-åns vatten återfördes till sitt förra lopp genom sjön Wesan. I anledning häraf beviljade Kongl. Maj:t den 10 Augusti 1866 det för arbetets utförande bildade bolag, hvilket utgöres af egarne eller innehafvarne af den utaf sjön Wesans vatten skadade jord, ett lån från Handels- och sjöfartsfonden af 10,000 R:dr för företagets utförande och kanalvallarnes istandsättande, under vilkor att lånet finge räntefritt innehafvas till 1868

Bih. till Riksd. Prot. 1873. 4 Saml. 1 Afd. 10 Häft.

års slut, hvarefter ränta, beräknad efter fyra procent om året, borde erläggas, och skulle kapitalet återgäldas under loppet af tio år, räknadt från den 31 December 1869. Då emellertid företaget icke kunde inom den fastställda arbetsterminen fullbordas, medgaf Kongl. Maj:t under den 31 Maj 1867 förlängning af samma termin till den 1 Oktober 1870, hvarjemte Kongl. Maj:t, då företaget ej heller inom denna tid hunnit fullbordas, under 14 Juli 1871 tillät, att tiden för företagets utförande finge ytterligare utsträckas till den 1 Oktober 1872. På framställning af enskild motionär beviljades dessutom vid 1868 års riksdag den förändring i lånevilkoren för det från Riksgälds-kontoret anvisade lånet, att till och med år 1870 blott fem procent behöfde erläggas, äfvensom att amorteringen ej behöfde begynna förr än med år 1871.

Under förmälan att bolaget insåge fruktlösheten af sina bemödanden att, utan delegarnes ruinerande, efter den fastställda planen fullborda sjötappningsarbetet, och derföre vid ordinarie bolagsstämma — i anledning af en från Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Blekinge län aflåten skrivelse, med förståndigande för bolaget att den 1 Oktober 1872 hafva torrläggningsarbetet afsyningsgildt, vid äfventyr att Styrelsen eljest skulle finna sig nödsakad att göra hemställan om lånebidragens indrifning på en gång, — uppdragit åt sin direktion att hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att den en gång medgifna rättigheten till lånens amortering på vissa år måtte bolaget i nåder förunnas, oaktadt bolaget såge sig urständsat att fullborda sjöaftappningsarbetet, har bemälda direktion hos Kongl. Maj:t gjort underdånig framställning derom att bolaget måtte förunnas rättighet att fortfarande, liksom hittills, genom årlig inbetalning till stadgadt belopp erlägga ränta och afbetalning å båda lånen, intilldess desamma sålunda blifvit till fullo guldna, för bifall till hvilken ansökning direktionen ansåge bolaget ega giltigt stöd i de tvingande omständigheter, som, utan att bolaget dertill veterligen genom någon försumlighet å sin sida varit vållande, hufvudsakligen till följd af oförutsedda naturhinder, förorsakat beslutet om inställande af vidare försök med arbetets fullbordande, sedan kostnaderna redan betydligt öfverstigit ursprungliga kostnadsförslaget.

Efter det Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader häröfver sig yttrat och Kongl. Maj:ts bemälda Befallningshafvande afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ämnet, deruti bland annat blifvit upplyst, dels att företaget, som enligt det uppgjorda förslaget beräknats kosta 86,775 R:dr, redan medtagit en kostnad för intressenterne af 146,251 R:dr, utan att dock det afsedda ändamålet blifvit uppnådt, dels att de fleste af intressenterne, hvilka utgjordes af obemedlade och föga upplyste brukare af mindre hemmansdelar, blifvit fattade af sådant misstroende till hela företaget att de numera vore alldeles otillgänglige för de förslag till kraftiga åtgärder, hvilka af direktionen med ospard möda blifvit utarbetade och framställda; samt dels att, om båda lånen i sin helhet skulle till betalning på en gång infordras, det, enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes öfvertygelse, vore otvifvelaktigt, att en beklaglig rubbning uti det ekonomiska tillståndet bland den talrika, Wesans stränder beboende befolk-

ningen komme att ega rum, samt att en ej obetydlig del af de hemmansegare, som vore intresserade i företaget, nödgades afhända sig sina hemman, under det att genom sådan åtgärd ingen vinst bereddes statsverket, då af lånen det större löpte med fem procent och det mindre, som i alla händelser skulle inom sju år återbetalas, med fyra procent ränta, har Kongl. Maj:t, genom ofvanberörda nådiga proposition (intagen under *N:o* 7 i 1:sta samlingen af bihanget till Riksdagens protokoll), på grund af hvad i saken förekommit och i den Kongl. propositionen finnes anfördt, föreslagit Riksdagen medgifva, att Wesans kärr- och sjöuttömnings- samt odlingsbolag må, på de vilkor Kongl. Maj:t kan finna lämpliga att föreskrifva, fortfarande få bibehålla det statslån å 50,000 R:dr, nämnda bolag från Riksgäldskontoret undfått, och samma lån genom årliga inbetalningar i stadgad ordning återgälda, utan förbindelse för bolaget att enligt den fastställda planen torrlägga sjön Wesan; hvarjemte Kongl. Maj:t förklarar sig vilja, efter det Riksdagens svar härå ingått, taga framställningen, i hvad den afser det bolaget från Handels- och sjöfartsfonden beviljade lån, under öfvervägande.

Enär, på sätt ofvan är anfördt, det från Riksgäldskontoret utbetalda lånet löper med fem procent ränta och någon egentlig förlust för Staten således icke kan anses uppstå genom lånets återbetalning i stadgad ordning, anser sig Utskottet, under förutsättning att Kongl. Maj:t, bland de vilkor som af Kongl. Maj:t komma att föreskrifvas, i nåder förordnar att betryggande säkerhet för de årliga inbetalningarnes behöriga fullgörande skall anskaffas, böra hemställa,

att Riksdagen måtte bifalla hvad Kongl. Maj:t i afseende på det från Riksgäldskontoret utbetalda lånet till sjön Wesans aftappning i nåder föreslagit.

Stockholm den 18 Februari 1873.

Arvid Fr:son Posse.
